

4
5-77

ივ. ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

ლალი ეპსევის ასული ჯოხაძე

სიტყვის ინფორმატულობა როგორც
მხატვრული ტექსტის წარმოქმნისა და
ორგანიზების ლინგვისტური საფუძველი

10.02.04 – რომანულ-გერმანიკული
ენათმეცნიერება

ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო
სარისხის მოსაპოვებლად წარმოდგენილი დისერტაციის

ა ვ ტ ო რ ე ფ ე რ ა ტ ი

თბილისი
2005

ნაშრომი შესრულებულია ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის ინგლისური ფილოლოგიის კათედრაზე

ოფიციალური ოპონენტები:

1. ფილ. მეცნიერებათა დოქტორი, პროფ.
მანანა პაიჭაძე (10.02.04)
2. ფილ. მეცნიერებათა დოქტორი, პროფ.
გურამ ლებანიძე (10.02.04)
3. ფილ. მეცნიერებათა დოქტორი, პროფ.
ია ფხაუაძე 10.02.04

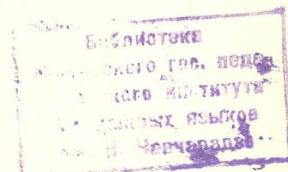
დისერტაციის დაცვა შედგება: 2005 წლის 27 აპრილს, 14:30 საათზე,
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
P 10. 07. №7 სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე.

მისამართი: თბილისი, 0128, ი. ჭავჭავაძის გამზ. №1, I კორპუსი, ივ.
ჯავახიშვილის სახელობის სხდომათა დარბაზი.

დისერტაციის გაცნობა შესაძლებლია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში.

მისამართი: თბილისი, 0134, უნივერსიტეტის №2.

ავტორეფერატი დაიგზავნა 2005 წლის 25 მარტს.

რამაზ მურდაძე

სადისერტაციო საბჭოს
სწავლის მდივანი,
ფილოლოგის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი

მ. ჭუკვაძე

ნაშრომის საერთო დახსასიათებება

სადისერტაციო ნაშრომი ეძღვნება სიტყვის ინფორმაციული პოტენ-
ციალის გამოვლენას – ანუ მისი სამეტყველო რეალიზაციის იღუსტრირებას
მხატვრულ ნაწარმოებში, როგორც სინამდვილის ტექსტადქმნადღიბის
ურთიერთებული პროცესში, ასევე მისი სისტემური და ფუნქციური თავისებუ-
რებების წარმოჩნდებას ტექსტის სტრუქტურული ორგანიზებისას.

ნაშრომის აქტუალურობა როგორც თემის, აგრეთვე პრობლემის
მეცნიერული კვლევის მიხედვით და, შესაბამისად, მასალის პრეზენტაციის
სასიათის მიხედვით, გაპირობებულია სხვადასხვა ურთიერთგადაჯავალ ფაქ-
ტორთა ერთობლიობით. დისერტაცია წარმოადგენს კომპლექსურ მეცნიერულ
კვლევას, რომელიც გამიზნულია ერთდროულად არა მარტო ერთი, არამედ
რამდენიმე მეცნიერული დარგისთვის; ლინგვისტიკა (სემნტიკა, სტილისტიკა
და ტექსტის ინტერპრეტაცია), ფილოლინგვისტიკა, სიცონოლინგვისტიკა, უც-
ხო ენების სწავლების მეთოდიკა და თარგმანის თეორია. სირთულე და ნაშ-
რომის აქტუალურობა აისახება მის მრავალასცემურ და მრავალფუნქციურ
მიზნებში, რომელიც ეხება როგორც თეორიულ, ასევე პრაქტიკულ საკითხებს
ყველა ზემომაბოთივილი დარგებისათვის.

ენათმეცნიერება, რომელიც შეისწავლის ენის ერთეულებისა და სხვა-
დასხვა ფორმათა ფუნქციონირებას, ნაკლებად ამაშვილებს ყურადღებას ენის
სისტემისათვის დამასასიათებელ ისეთ არსებით თვისებებზე, როგორიცაა ენის
ერთეულის სემანტიკური უსაზღვრობა, სიტყვა-კონცეპტის სხვადასხვა მნიშ-
ვნელობათა ალბათური შერჩევა-კომბინირება და პროგნოზირება, სიტყვის ინ-
ფორმაციულის ხარისხის ცვალებადობა, ადრესატის (მკითხველის) ადაპტა-
ცია სიტყვასთან და მთლიან ტექსტთან. გასული საუკუნის ბოლო დეკადა
აღინიშნება ლინგვისტური აზროვნების მკვეთრი შემობრუნებით კოგნიტიური
მეცნიერებისაკენ. აზალი გურსი და კოგნიტიური აზროვნება ასოცირდება
ისეთ მეცნიერთა სახელმათან როგორიცაა ნ. ხომსკი, რ. ლენეკერი,
გლავიცი, უ. ნეისერი, ე. კუბრიაჭია. * შენა პრანშე გადმოდის ენობრი-
ვი ერთეულის შესწავლა სხვადასხვა კულტურათა შეპირისპირების ფონზე
შემუცნებითი მეთოდებით (ი. ნაიდა, ბ. ლევინი, რ. ტომლინი)**. სიტყვის ინ-

* Chomsky N., Linguistics and Cognitive Sciences. The Chomskyan turn. Cambridge (Mass.), 1991. Langacker R.W. Concept, Image and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar, Berlin, 1991. Laver J. Cognitive Signs and Speech: A framework for research/Logic and Linguistics. Hillsdale, 1993. Lakoff G. Categories and Cognitive Models. Berkeley cognitive science report, Berkeley, 1982. Neisser U. Multiple Systems: A New Approach to Cognitive Theory, Cognition. 1994-Vol.6, №3. Кубрякова Е.С. Демьянков Ю.Г. и др. Краткий словарь Когнитивных Терминов, Москва, 1996.

** Eugene A. Nida and Charles R. Taber, The Theory and Practice of Translation, Published for the United Bible Society, 1982. Levin B. and Pinker S., Lexical and